

נדה מו

משה שווערד

1. חידושי הרמב"ן מסכת נדה דף מו עמוד א

הא דאסיקנא תיובתא למ"ד תוך זמן כלאחר זמן, ואתי רב נחמן לאוקומה בתר הכי כתנאי ולא קמה, ק"ל דהא לקמן בפרק בא סימן (מ"ח ב') אשכחן בה פלוגתא דר' יהודה ור"ש דר"י סבר תוך זמן כלאחר זמן ור"ש סבר כלפני זמן ודכי אסיקנא בתיובתא ולא אוקמוה כתנאי, אלא שמצינו כיוצא בה בתלמוד והרי בזו המסכתא עצמה בפרק המפלת (כ"ה א') אלמא בעור תליא מילתא ל"ש עכור ול"ש צלול ואסיקנא תיובתא והדר א"ר נחמן מחלוקת בעכור והוינן עלה ממתני' ופרקה ולא אשגח אתיובתא קמייתא, ובפ' אין צדין (כ"ה א') מדברי רבינו נלמוד חיה שקננה בפרדס אינה צריכה זימון ואסיקנא בתיובתא והדר מתרצינן ברייתא אחריתי כאן בגינה הסמוכה לעיר כאן בשאינה סמוכה ומצי לפרוקי תיובתין וכולהו שקלא דבתראי בתר מסקנא הוא והא נמי דכוותייהו.

2. חידושי הרשב"א מסכת נדה דף מו עמוד א

הא דאמר ר' יוסי ב"ר יהודה דמבן ט' ויום אחד עד י"ב שנה ויום א' סימן. לאו למימרא דהוי גדול עד י"ג שנה ויום אחד דבבן ט' ליכא מאן דפליג אע"ג דהביא שתי שערות שיהא גדול, דעד כאן לא פליגי אמוראי אלא בתוך זמן הא קודם לכן פשיטא לכ"ע, אלא פלוגתייהו דר' יוסי ורבנן כשהביא ב' שערות קודם לכן לכשיגיע לכלל שנותיו אי הווי סימנים או לא, דרבנן סברי לא הווי סימנים אלא אותן שבאו לאחר שהגיע לכלל שנותיו הא קודם לכן שומא בעלמא נינהו ואפי' עודן בו אינו גדול עד שיוולדו בו סימנים אחרים, ור' יוסי ב"ר יהודה סבר סימנים עשויים הם לבא קודם זמן גדלות והוא שישארו עד זמן גדלות והיינו דר' כרוספדאי א"ר שבתאי.

3. ספר שערים מצויינים בהלכה

והוא שעודן בו. פרש"י כשהגדיל, אבל נשרו בינתיים איגלאי מילתא דשומא נינהו. ועי' בשו"ת מהרי"ט (ח"א סי' נא) דגדלות לא תלוי בשנים ולא בסימנים, דשנים וסימנים לא כתיבי בקרא, אלא גדולה וקטנה, ומסרו לנו סימנים להבחין בין גדולה לקטנה והם שערות דלאחר זמן, ולהכי קרי להו סימנין שאינן אלא סימן שעל ידם ניכרת הגדלות,

אבל אינה נעשית היא עצמה גדולה על ידם, תדע דאפשר שתהא גדולה אע"פ שלא הביאה סימנין כגון שהיא איילונית וכו', עי"ש שהאריך והביא כמה ראיות לזה. ועי' בצפנת פענח (אישות פ"ב ה"ט) שחקר, אם השנים והסימנים הם עצם הגדלות, או שהם ראייה על גדלות, והאריך בזה.

4. חידושי הרשב"א מסכת נדה דף מו עמוד א

אלא לעולם דלא בדקן. כלומר הא דרבא בדלא בדקן ואפ"ה לענין חליצה חוששין שמא לא באו, ולא שייכא הא דרבא בפלוגתא דרב כהנא ורב פפי דאינהו פליגי בדבדקן ולא אשכחו ולענין מיאון, ואפשר דרבא בההיא ס"ל כמ"ד חוששין להחמיר ואפשר דכיון דבדקן ולא אשכחן ס"ל כמ"ד אין חוששין.

5. חידושי הרשב"א מסכת נדה דף מו עמוד א

וכי קאמר רבא חזקה למיאון. כלומר להחמיר ולא להקל, וא"ת א"כ מאי חזקה לימא אינה ממאנת שמא הביאה סימנין, י"ל דנפקא מינה לעלמא היכא דבדקן לאחר הפרק דסמכינן בה אנשים משום חזקה דרבא אבל תוך הפרק דליכא חזקה דרבא לא סמכינן אנשים כדאיתא לקמן בר"פ בא סימן (מ"ח ב'), אי נמי נפקא מינה להכא דהיכא דמיאנה ולא ידעינן אי הביאה או לא הביאה מסתמא לא צריכי ב"ד למטרה ומיבדק דחזקה הביאה הא אלו חשש בעלמא הוא צריכי למטרה.

6. ספר שערים מצויינים בהלכה

כתבו הראשונים דהיכא דבדקן לאחר הפרק דסמכינן על בדיקת נשים משום האי חזקה דרבא, ומבואר דס"ל דחזקה דרבא הוא חזקה גמורה מן התורה, ואף לקולא. וכ"כ

ועי' בשו"ת נוב"י (מהד"ק אהע"ז סי' סא ד"ה ופירש) דחזקה דרבא חזקה אלימתא היא, אפילו להוציא ממון, ואעפ"כ שפיר אמרו בגמ' נדה דה"מ למיאון אבל לחליצה לא, והוא מטעם שאין סומכין על החזקה במקום שיכולים לברר, ולכן אינו רשאי לחלוץ עד שיבדוק אבל היכא דלא אפשר לברורי כגון לאחר מיתה, סמכין אתחזקה דרבא, ועדיפא מרוב. וכ"כ בשו"ת חוט המשולש (סי' י) דחזקה זו עדיף מרוב. וכ"כ בתשו' עין יצחק (אהע"ז סי' מג). וע"ע בשו"ת נוב"י (מהד"ק יו"ד סי' נז).

7. ספר איזהו מקומן

והנה יסוד מחלוקת זו לכאורה האם סימנים הן עצמן סיבה לגדלות, או דכשמן כן הוא סימנים גרידא, ודעת המהרי"ט (סי' נ"א) דשנים וסימנים אינם גורמי הגדלות אלא סימן בלבד, אך ראה בזרע אברהם הנ"ל שדקדק דלכאורה הוא תלוי בפלוגתא הנ"ל, דלראשונים דסברי דגדול למפרע ע"כ הסימנים עצמן הן גורמין הגדלות לריב"י. ויש לעיין דיתכן שחקירה זו גופה תליא בפלוגתא אמוראי אי תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן - יעוי' בדברינו לעיל מה: בגמ' ד"ה רב ור"ח (א"ת א').

ב. ובעיקר דברי ריב"י - יעוי' בהערה 396 לריטב"א שהביא דבירושלמי קידושין (ב). נחלקו אמוראי בדעת ר' יוסי אם נעשה גדול למפרע או מכאן ולהבא. והנה בראשונים בסוגיין (רשנ"א ד"ה ה' דלמ' ריב"י, ריטב"א ד"ה א"ר כרוספלא, ח"י הר"ן ד"ה רבי יוסי) נקטו בפשיטות דלא נעשה גדול למפרע אלא משיגיע לכלל שנים. ברם מפירוש הרא"ש בנויר דף ל. נראה דס"ל דהוי גדול למפרע, וכן פירש במלאכת שלמה (מזמזות א. ג.), וכספ"ר זרע אברהם (סי' יא. יז.) דקדק כן גם מרש"י כאן ד"ה והוא שעודן בו.

8. ספר איזהו מקומן

בענין 'חזקה דרבא':

בפשטות משמע דמסקינן דכי קאמר רבא "חזקה הביאה סימנים" הוא מדרבנן גרידא, ולפיכך רק להחמיר כגון שלא תמאן אבל לא לקולא שתוכל לחלוץ. וכן פסקו בטור ושו"ע (מו"מ לה. א.) לגבי עדות דפסול הקטן עד שיביא ב' שערות ולא סמכין אחזקה דרבא, וכן איתא בתוס' ב"ב קנו. (ד"ה נזקין לקידושין) ורשב"ם שם דכל זמן שלא נבדקה אינם קידושי ודאי אף דאתיא לכלל שנים. וראה בשו"ת רעק"א (מ"א סי' ז') שהאריך בזה.

וכן אמוראי דפליגי אליבא דרבא לענין מיאון הוא אם בדקנוה ולא מצאנו סימנים, האם חוששין שהיו ונשרו, ולא פליגי כלל לענין

חליצה כדס"ד הסוגיא מעיקרא - ע"י רשב"א, ומעדני יו"ט (אום מ'), וערל"נ.

ברם הנה הקשו הראשונים (למנ"ן, רשנ"א, ריענ"א, ר"ן, מל"ר) דלמסקנא אמאי נקט רבא 'חזקה', דהו"ל למימר בפשיטות דאינה ממאנת דחיישינן שמא הביאה סימנים, ותירצו דנפק"מ לנאמנות של בדיקת נשים, דהיכא דבדקה לאחר הפרק סמכינן עלייהו משום חזקה [כלדקמן מח:], ועוד תירצו דנפק"מ היכא דמיאנה ולא ידעינן אם אותה שעה הביאה סימנים, דאין בי"ד צריכין לטרוח לבדקה דמסתמא הביאה, הא אם היה חשש בעלמא היו צריכין למיטרח.

והנה מבואר לכאורה מתירוץ הראשון דחזקה דרבא הוי חזקה גמורה דאורייתא שיש בה נפקותא ולא רק חומרא בעלמא כלפי מיאון, [וכן דייק בהערה 408 לריטב"א], וכן משמע ברשב"א חולין ג. (סוד"ה אמר אבי) דס"ל דהוי מדאורייתא. אולם יעוי' במשכנות יעקב (אזכ"ה"ו ה' יצוס וחליצה סי' מ"ז) שנקט מדברי הראשונים דהוי מדרבנן, עי"ש שהאריך בזה.

ובשב שמעתתא (שמעממא ה' פרקס יא-טו) הרחיב בזה, והוכיח גם מדברי תוס' לעיל מה: (ד"ה אלימא) וכן מתוס' לקמן ע"ב (ד"ה ור' יומן) דסבירא להו דחזקה דרבא הוא כודאי ומדאורייתא [ונמצא שהוא שלא כתוס' ב"ב קנו. הנ"ל], ולפי"ז הוא מבאר דהא דמסקינן דלחליצה צריכה בדיקה אינו אלא חומרא מדרבנן שלא תחלוץ עד שתבדוק, אבל מדאורייתא מותרת לחלוץ, וכן הביא שם בפרק י"ד מפורש מדברי מהרי"ט בתשובה דחזקה דרבא אלימתא היא - עי"ש בכל דבריו. [ובטעם שלענין חליצה החמירו שלא לסמוך על החזקה - עי' בהערה 130 לר"ן שסיכם ג' סברות באחרונים]. וראה עוד במחנה אפרים ה' אישות סי' א'.

9. שו"ע אבן העזר - סימן קנה

(יד) אין שתי שערות סימן גדלות אלא א"כ באו מי"ב שנה ואילך, אבל אם באו קודם לכן, אפילו תוך שנת שנים עשר, חשוב כשומא, ואינה נחשבת גדולה על ידם אלא א"כ הביאה אחרות אחר שנים עשר שנה. (ויש אומרים שאם הביאה שערות ביום אחרון של שנת שנים עשר חשובה גדולה) (טור בשם ר"ת וכ"כ הרא"ש). ומיהו כשמוצאים לה שערות אחר הזמן, מחזיקין אותה כגדולה אפי' לחליצה, ולא חיישינן שמא באו קודם הזמן, וי"א שאם נראו בה ב' שערות קודם שנים עשר שנה, ועודם עליה אחר שנים עשר שנה, אע"פ שלא הביאה שערות אחר שנים עשר שנה, חשובה כגדולה למיאון, ואע"פ כן חשובה כקטנה לחליצה. (ספק אם הגיעה לשנים עשר שנים או לא, אזלינן לחומרא) (בתשובת רשב"א אלף רי"ו):

10. דף על הדף גדה דף מו עמוד א

בגמ': אמר רב הונא, הקדיש ואכל לוקה וכו'. ועפ"י התוס' להלן בע"ב (ד"ה ר' יוחנן וכו') נראה, דלוקה תיכף גם אם אכל בעודו קטן, והקשה גאון החלקת יואב זצ"ל בקו' קבא דקשייטא (קושי' כ"ח): וקשה, מה בכך דהתורה ריבתה לענין זה קטן מופלא כגדול, זהו רק בשעת הנדר, אך לאחר מכן שוב חוזר להיות קטן, ובשעת העבירה קטן הוא, ואין בו דין כפרה. וכמו גדול שחטא ואח"כ נתחרש דאין מלקין אותו כיון דעתה אינו בר כפרה. ואם כן, היה צריך להיות דינו כמו דפטור מקרבן, כך לגבי מלקות יהיה דינו כקטן ופטור ע"כ.

ובספר קבא דתירוצא (ע' קל"ו) הבאתי ב' תירוצים בזה מרבתינו זצ"ל:

א. יש לומר, דכמו שעונשין מיתה לחש"ו על מה שעברו מקודם, וכן מהא ששנינו דמשקין לחייבי מיתה קורט לבונה שתטרף דעתו, הזינן דכיון שנתחייב מיתה שוב אף שנשתטה אח"כ הורגין אותו. וה"נ כאן אף שנחשב אח"כ שוב לקטן מ"מ חייב מלקות,

ב. עוד י"ל דענין מלקות בקטן מופלא אינו מפני שיש בו דעת, דהא הזינן דאינו לוקה על כל לאוין שבתורה, ולמה ילקה כשיאכל מה שאסר על עצמו. אלא דגזירת הכתוב הוא דלענין נדרים דינו כגדול מגיל י"ב שנה להתחייב על כל תוצאת גדריו, ואף להענש עליהם, וא"ש מה דלוקה אף שלענין איסורים אחרים חזר להיות דינו כקטן ע"כ.

11. רמב"ם הלכות נדרים פרק יא הלכה ד

הואיל והגיעו לשני הגדולים נדריהן קיימין, אע"פ שלא הביאו סימנין ועדיין לא נעשו גדולים לכל דבר, ודבר זה מדברי תורה שהמופלא הסמוך לאיש הקדשו ונדרו נדר, אע"פ שנדריהן קיימין אם חללו נדרן או נשבעו והחליפו אינן לוקין עד שיגדילו ויביאו שתי שערות

12. כסף משנה הלכות נדרים פרק יא

[ד] ומ"ש ודבר זה מדברי תורה וכו' שם. ומ"ש אע"פ שנדריהם קיימים אם חיללו נדרם וכו' **פשוט הוא** דהא לאו בני עונשין בינהו:

13. משנה למלך הלכות נדרים פרק יא

[ד] ודבר זה מדברי תורה שהמופלא הסמוך לאיש הקדשו ונדרו נדר כו'. עיין במ"ש הראב"ד פ"ב מהל' נזירות ופ"ד מהל' תרומות הלכה ה'. ומ"ש מרן פשוט הוא דהא לאו בני עונשין בינהו, **אין דין זה פשוט** דהא רב הונא ס"ל דלוקה וכדאיתא בפ' יוצא דופן (דף מ"ו) אלא שרבינו פסק כרב כהנא ור"ל ור"י דפליגי עליה דרב הונא וכדאיתא התם. אם גבי עכו"ם שייך דין זה דמופלא סמוך לאיש כיון דקי"ל דנודרין כישראל עיין בפרק בתרא דנזיר (דף ס"ב).

14. משנה למלך הלכות נזירות פרק ב

והאיש מדיר את בנו קטן בנזיר כו'. [1] יש להסתפק אי מצי האב למשאל על נדר בנו דלא מצינו שאלה אלא בנדרו אבל נדר דאחרים לא מצינו שאלה. [2] וכן יש להסתפק אם הבן יכול להשאל על מה שהדירו אביו ואע"ג דקי"ל דאם מיחה הבן נתבטל הנזירות היינו זוקא כשמיחה בשעה ששמע אבל אם שתק בשעה ששמע תו לא מהניא ליה מחאה [3] יש להסתפק אי מצי למשאל על נדריה דאפשר דכיון דקטן הוא ליתיה בתורת שאלה [4] ואת"ל דכיון דקטן הוא ליתיה בתורת שאלה עדיין יש להסתפק בהגיע לעונת נדרים אי מצי למשאל על נדריה מי אמרינן דכיון דאיתיה בתורת נדרים איתיה נמי בתורת שאלה או דלמא שאני נדרים דבפירוש רבייה קרא למופלא...

15. ספר איזהו מקומן

לפי שמצינו שהשוה הכתוב הקטן כגדול וכו', יכול יהא חייב על הקדשו קרבן - משכחת לה דהוי של קטן להקדיש כגון בדעת אחרת מקנה או שכר פעולה או בירושה - הגהות מהרש"ם. וציין עוד לשואל ומשיב שהקשה דהא על הקרן הקטן פטור אף לכשיגדיל וא"כ גם קרבן מעילה ליתא כמש"כ תוס' בפסחים דף כ"ט.

16. ספר איזהו מקומן

ש"מ קטן אוכל נבלות בי"ד מצווין עליו להפרישו:

[א] פירש"י דפלוגתא היא ביבמות, ותמה הרשב"א דהא במילי דרבנן [כה"ג דס"ל מופלא סמוך לאיש לאו דאורייתא] לכו"ע אין מצווין להפרישו כמוכח התם. וכתב דשמא אף רש"י לא נתכוון אלא לציין עיקר הסוגיא והפלוגתא בזה.

וע"ע במשל"מ (מאכלות אסורות יז. כז.) מש"כ לישב בזה, ועי' מי נדה, ובהערת המהדיר לרשב"א ציין לאחיעזר (מ"ג פג. א.).

[ב] התוס' בשבת קכא. (ד"ה ש"מ) נקטו דקטן שהגיע לחינוך לכו"ע מצווין להפרישו, ותמה הרש"ש הלא הכא דמופלא סמוך לאיש

ודאי הגיע לחינוך. ובאמת הרשב"א כתב דמהכא משמע דאפילו הגיע לחינוך אין מצווין להפרישו, אלא שתמה דהרי מחנכי אותו במצוות עשה וכ"ש בלא תעשה.

וביבמות קיד. כתב הרשב"א איפכא דשמא נאמר דאין מחנכים אלא למ"ע ולא לל"ת, וכ"ה דעת הר"א ממיץ המובא בתו"י יומא פב. (ד"ה נן שמונה), ותוס' נזיר כח: (ד"ה נני). ועי' מה שציין בהערה 256 לרשב"א, והוסיף שמדברי הרמב"ם (מאכלות אסורות יז. כז.) נראה שדין חינוך הוא רק על אביו ולכן בי"ד אין מצווין להפרישו אפילו כשהגיע לחינוך. וכ"כ הערל"ג דכיון דמיירי הכא ביתומה שאין לה אב, והאם אינה חייבת בחינוך, עי"ש. וע"ע ביאור הגר"א (או"ח שמג. ט.).

17. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז

הלכה כז

קטן שאכל אחד ממאכלות אסורות, או שעשה מלאכה בשבת אין בית דין מצווין עליו להפרישו לפי שאינו בן דעת, במה דברים אמורים בשעשה מעצמו, אבל להאכילו בידים אסור ואפילו דברים שאיסורן מדברי סופרים, וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהן משום שבות.

הלכה כח

אע"פ שאין בית דין מצווין להפריש את הקטן, מצוה על אביו לגעור בו ולהפרישו כדי לחנכו בקדושה שנאמר חנוך לגער על פי דרכו וגו'.

18. ספר שערים מצויינים בהלכה

הקדיש הוא ואכלו אחרים וכו'. מקשים למ"ד דלוקים הרי יכול לשאול על נדרו, וא"כ הוי התראת ספק ואין לוקים, וראיתי בשם המחנה לוי דקטן מופלא הסמוך

לאיש אינו יכול לשאול על נדרו. ועי' במי נדה מה שפקפק על עצם הסברא. וכתב לפשוט מדס"ל לר"כ דבהקדיש ואכלו לוקין, ע"כ דלא מהני שאלה גם בקטנותו, דאל"כ הדרא ליה קושית התוס', איך לוקין הא הוי התראת ספק. ועי' בדברינו לעיל (ע"א ד"ה

19. ספר איזהו מקומן

גופא הקדיש ואכלו אחרים וכו' ר"י ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין - בפסקי הרשב"ץ כתב דהא דאחרים לוקין הוא רק לאחר שהביא ב' שערות וקודם לכן אין לוקין, וכיוון לזה הערל"ג מדעתו, ובוזה תירץ אמאי הקשו תוס' רק דהוי התראת ספק ולא הקשו יותר איך לוקין כלל מספק דשמא לא יביא שערות עד ב' וג' שנים ולא הוי אותה שעה מופלא סמוך לאיש. וכן נקט הרעק"א דמלקין רק לאחר שנתברר דהיה מופלא סמוך לאיש.

20. חידושי הרשב"א מסכת נדה דף מו עמוד ב

מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. כלומר ולא לאיסור ולבל יחל קאמר אלא לאיסור בל יחל, והא דאמרי' יכול יהא חייב על הקדשו קרבן, לפי האסמכתא הולך ודורש הפסוק כאלו היא דרשא גמורה.

21. תוספות מסכת נדה דף מו עמוד ב

רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין - וא"ת והא סבר ר"ל התראת ספק לא שמה התראה בהתערובות (זבחים עז.). גבי נותר ופגול שבללן זה בזה והכא התראת ספק הוא דשמא לא יביא ב' שערות עד ב' שנים או ג' ונמצא דאכתי לא הוי מופלא סמוך לאיש ואי מיירי שאכלו אחרים לאחר שהגדיל א"כ הל"ל כשאכלו הוא בעצמו ובהביא שתי שערות נמי לא איירי דא"כ הוא עצמו אם יאכלנו ילקה דרבי יוחנן אית ליה לעיל דתוך זמן כלאחר זמן וי"ל דאזלינן בתר רוב שמביאין שתי שערות בזמנן דהיינו בני י"ג ויום א'.

22. ערוך לנר מסכת נדה דף מו עמוד ב

בא"ד. והכא התראת ספק הוא. הא דהקשו מהתראת ספק שלא ק' רק למ"ד לא שמה התראה ולא הקשו ביותר היאך לוקין מספק שמא לא יביא שערות עד ב' וג' שנים וזה יקשה לכ"ע י"ל דמזה ל"ק דאפשר לפרש מה דקאמרי לוקין הוא באמת רק אחר שנעשו גדולים ונתברר שהי' מופלא סמוך לאיש בשעת הקדשו אבל מהתראת ספק הקשו שפיר כיון דע"כ איירי שאכלו האחרים עתה קודם שהגדיל ולפ"ו גם לאחר שתרצו דאזלינן בתר רוב לא מהני זה רק שלא יחשב ה"ס אבל מכ"מ לא לוקין עד שיביא ב' שערות בשנה הסמוכה דכיון דאפשר לברורי לא אזלינן בתר רוב:

שוב אחר כתבתי זאת מצאתי כן בפ"י בפסקי תשב"ץ שאין לוקין עד לאחר שהביא ב' שערות והנאני שכוונתי לדעתו:

23. מהר"ץ חיות מסכת נדה דף מו עמוד ב

תד"ה ר"י כו' והא ס"ל לר"ל התראת ספק לא שמה התראה כו' דשמא לא יביא ב' שערות. נ"ב ע"י תוס' (יבמות פ ע"א) ד"ה נעשה סריס דהיכי דאח"ז נתברר בירור גמור על למפרע בכה"ג אינו בכלל ה"ס וכבר התעורר בזה הרב משנה למלך וע"י שו"ת שאגת אריה בתשובה נעתקה בס' שו"ת בית אפרים חאה"ע"ז נדון ה"ס ובבאור דברי התוס' כתובות (טו ע"א) ד"ה וספק נפשות ומ"ש התוס' לתרץ דאזלינן בתר הרוב שמביאין ב' שערות ע"י תוס' גיטין (לג ע"א) ד"ה ואפקעינהו דכתבו ג"כ משום דמוקמינן על חזקה מחשיב התראה ובאמת עדיין הדבר צריך תלמוד ואיך אפשר ללקות אותו הרי ויכל לשעון דיהיה מן המיעוט שלא יביאו שתי שערות וע"י הרב פני יהושע סוגיא דשנים אומרים מת פ"ב דכתובות שהאריך להחזיק בסברת הרשב"א דחזקה ורוב אינם מועילים רק לאתון המסופקים אבל נגד הבעל דין שטוען ברי לי שמעמד הדבר הוא כן פשיטא דאין עונשין אותו על החזקה ע"ש. וא"כ איך משכחת כאן עונש. וע"י בקונטרס אחרון מן הפ"י שכתב ע"ז טעם החיוב לקבלת התראה ויש ליישב קצת ע"ש היטב כי נחמדים דבריו:

24. דף על הדף נדה דף מו עמוד ב

והמשנל"מ (הל' סנהדרין פט"ז ה"ד) הביא דברי התוס' כאן שכתוב דהו"ל התראת ספק במופלא סמוך לאיש. שאין אנו יודעין אם יביא ב' שערות או לא, הרי דס"ל דלא כתוס' ביבמות הנ"ל, דבכה"ג הו"ל גילוי מילתא בעלמא.

וכתב בפני יהושע בקונטרס אחרון למס' קידושין (אות צ"ג) לחלק, דדוקא התם שיש ספק אם הוא כבר בר עונשין או לא, זהו ספק שאינו מוטל על העדים לחקור רק על ב"ד, ובזה שפיר אמרו דלא הוה התראת ספק רק גילוי מילתא בעלמא. משא"כ הכא במופלא הסמוך לאיש, שאיירי שהקדיש חתיכה, ואכלוהו אחרים, שאין אנו יודעים אם חתיכה זו היא חתיכה דאיסורא כלל או לא, בזה שפיר כתבו תוס' דהוה התראת ספק דלא שמי' התראה, ע"ש בפנ"י עוד, ומש"כ הגרעק"א בהגהותיו למשל"מ שם.

25. תוספות מסכת נדה דף מו עמוד ב

כדבר פנחס דאמר על דעת בעלה היא נודרת - והוי כמו: "אלא" אע"ג דלא כתוב בספרים אלא וכעין זה יש בפ' אע"פ ...

26. דף על הדף נדה דף מו עמוד ב

בגמ': והתניא בסדר עולם אשר ירשו אבותיך וירשתה, ירושה ראשונה ושניה יש להן, שלישית אין להן. ברמב"ן עה"ת (דברים ל' ה') פירש פסוק זה "וירשתה והטיבך והרבה מאבותיך", שמאבותיך היא מ"ם היתרון, שייטבך וירבך יותר מאבותיך, וביאר דקאי אגאולה העתידה. ובשו"ת חתם סופר (אבה"ע"ז ח"ב סי' מ"ט) תמה על דבריו דהרי הכא בסוגיין מבואר דקרא איירי בבית שני, ובילקוט שמעוני פירש על פסוק הנ"ל - והטיבך יותר מאבותיך, דאילו בימי יהושע נתחייב במעשרות רק אחרי י"ד דכיבוש וחילוק, משא"כ בימי עזרא נתיישבו מיד. ותרץ די"ל דהרמב"ן ס"ל כהרמב"ם (סופ"א דתרו"מ) דפוסק כמ"ד דבימי עזרא לא נתחייבו בתרו"מ רק מדרבנן, ולכן ע"כ אי אפשר לפרש דקאי אבית שני, דאז לא היו חייבין מן התורה בתרו"מ, וע"כ דקאי על גאולה העתידה ב"ב.